voplatně před vyrovnáním. Ustanovení §u 7 vyr. ř., že právní účinky zahájeného vyrovnávacího řízení vznikají už počátkem toho dne, kdy vyhláška vyvěšena byla na soudní desce, je zde rovněž nedůležito, neboť podle §u 8 vyr. ř. jest částečné i úplné zaplacení dluhu vyrovnávajícím se dlužníkem přípustno za podmínek tam uvedených. Procesní soud první stolice tudíž právem vypočítal vyrovnací kvotu žalující firmy z částky 265.905 Kč 82 h a ne z částky 328.390 Kč a právem zamítl v odstavci III. svého rozsudku žalobní žádost co do částky 11.247 Kč 16 h s příslušnými úroky, kteréžto rozhodnutí soud odvolací následkem právního omylu a tedy neprávem změnil v ten způsob, že žalující firmě přiřkl proti žalovaným i tuto částku. Proto bylo v tomto směru vyhověti důvodnému dovolání žalovaných a obnoviti rozsudek procesního soudu první stolice.

Čís. 3853.

Slib muže vdané ženě, že ji pro případ rozvodu (rozluky) jejího manželství pojme za manželku, jest nicotným. Pokud může se žena, řídivší se slibem muže, domáhati na něm náhrady škody, nedostál-li svému slibu.

(Rozh. ze dne 13. května 1924, R II 102/24.)

Žalobkyně domáhala se na žalovaném žalobou odškodného za nedodržení slibu manželského, za zhoršení vyhlídky na budoucí zaopatření sňatkem se žalovaným, po případě za ztrátu zaopatření v manželství s Ferdinandem Č-em, náhrady útrat rozvodu a rozluky manželství, a náhrady výživného na své nezletilé dítko, uvedši k odůvodnění zažalovaných nároků, že jí vznikly jednak nedodržením slibu se strany žalovaného, který, pohnuv ji svým sugestivním vlivem k důvěrné známosti, domlouval jí, by se dala od svého manžela rozvésti, ujistiv ji dále čestným slovem, že si ji po provedené rozluce vezme za manželku, kterémužto slibu však, když žalobkyně k jeho naléhání podala žalobu o rozvod a pak i žádost o rozluku a obojího dosáhla, nedostál, jednak nedodržením závazku žalovaného, který jí před provedením rozvodu s jejím manželem slibem manželství a slibem, že jí všechno nahradí, pohnul k tomu, by se uvolila zaplatiti své jakož i svého manžela útraty a zřekla se proti manželu veškerých nároků pro sebe i pro své dítě a převzala na sebe náklady výživy a vychování dítěte. Procesní soud prvé stolice prohlásil sliby a závazky žalovaného, jež žalující strana jako právní podklad své žaloby uvedla, s hlediska §u 879 obč. zák. za nicotné a žalovaného nijak nezavazující, a proto žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. Důvody: Právnímu názoru prvého soudu nelze se přikloniti. Ovšem nelze ani sdíleti názor žalující strany, že jí nárok, žalobou uplatňovaný, náležel vůči žalovanému z důvodu §u 1328 obč. zák. pokud se týče §u 506 tr. zák. Žalobkyně správně dle obsahu žaloby neopírá žalobní nároky o důvod svedení, jaký má zákon na mysli v §u 1328 obč. zák. (§ 506 tr. zák.), ný-

brž vytyčuje výslovně nedodržení slibu manželského, učiněného pro případ rozvodu a rozluky a souvisejícího s ním dalšího závazku »vše pro případ rozvodu nahraditi« jako jediný důvod žaloby. Dle názoru odvolacího soudu lze také jen v těchto příčinách hledati právní důvod nároků žalobních, neboť z nich lze je vyvoditi, jen mezi nimi a škodou, žalující stranou tvrzenou, jest a může býti příčinná souvislost. K veškeré činnosti žalovaného, tvořící dle obsahu žaloby skutkový podklad žalobního nároku, dlužno přihlížeti jako k celku, v němž se zrcadlí konečný a pro spor rozhodný výsledek, t. j. úmluva stran, jejímž účelem bylo, dosíci sňatku se žalobkyní za cenu rychlého provedení rozvodu a rozluky manželství. Částmi tohoto celku byly důvěrné styky obou stran, sliby žalovaného, že se pro případ, že by se manžel o tom dověděl, čestně zachová, nátlak jeho na žalobkyni, by se dala od svého manžela rozvésti, jeho ujištění čestným slovem, že pro případ rozluky si ji vezme za manželku a další nátlak jeho, by se žalobkyně uvázala platiti veškeré útraty rozvodu a zřekla se veškerých nároků vůči svému manželi pro sebe i své dítko. Jest otázkou, zda lze muži, udržujícímu s vdanou ženou důvěrné styky, učiniti jí slib, že si ji vezme za manželku pro případ rozluky s jejím manželem. První soud zodpověděl otázku tu záporně, protože jde o slib nicotný podle §u 879 obč. zák. Avšak neprávem. Jisto je, že před platností zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. byl názor prvního soudu úplně správným, ježto by byl takový slib, který jest přece také smlouvou, neplatným pro nedovolenost plnění, když uzavření sňatku byla dle §u 67 obč. zák. na závadu překážka cizoložství. Po platnosti zákona rozlukového nemůže však dle názoru odvolacího soudu názor prvního soudu obstáti proto, že §em 23 cit. zák. bylo cizoložství jako důvod neplatnosti manželství odstraněno. Mohou-li dle platných zákonů dvě osoby různého pohlaví, spáchavší dříve cizoložství, uzavříti platný sňatek, není příčiny, by byl slib, učiněný týmiž osobami navzájem v době spáchaného cizoložství, uzavříti pro případ rozluky sňatek, prohlášen za neplatný. Též nelze sdíleti názor, že byl nicotným další slib žalovaného, dle tvrzení žalobkyně současně se slibem manželství učiněný, by na svém manželi nežádala v rozvodu útraty, nýbrž si je jakož i své zaplatila sama a zřekla se veškerých nároků pro sebe i své dítko, že jí vše nahradí. Žalobkyni bylo jistě na vůli, ve sporu s manželem o rozvod, i kdyby jej byla z vlastního popudu zahájila, rozhodnouti se, zda chce útraty sporu vůbec nésti sama a zda se chce o sebe neb své dítko starati sama. Ovšem by nebyla směla úmluva taková, pokud by se týkala zaopatření dítka, býti na jeho újmu a také ani nemohla, ježto soud musí z úřední moci (§ 105, 108, 117 obč. zák.) přihlížeti k tomu, by dítko újmy neutrpělo, takže by dohoda ta nemohla nikdy míti za následek porušení předpisů §u 139—141 obč. zák. ke škodě dítka. Zřekla-li se žalující strana, jak tvrdí, všech útrat, spojených s rozvodem, jakož i nároku na výživu pro sebe i své dítko vůči svému manželi jen z toho duvodu, že ji žalovaný sliboval jednak po rozvodu manželství, jednak že jí vše nahradí, by tak učinila, nelze seznati, proč by závazek takový, byl-li uzavřen, měl býti dle §u 879 obč. zák. nicotným, jako příčící se dobrým mravům. Ovšem ne-

lze při tom přehlédnouti, že by bylo vždy ještě uvážiti, zda zřeknutí se žalobkyně vůči manželi, žádati na něm pro budoucnost výživné na dítko, mohlo vůbec míti účinek, když otec je dle §u 141 a 142 obč. zák. povinen nésti náklady na výživu dítka, kteréžto ustanovení jest rázu donucovacího, jehož se zřeknouti nelze. Závazkem tím by mohl býti míněn jen závazek platiti výživné místo otce a tu by se žalobkyni nedostávalo po té stránce aktivní oprávněnosti. O oprávněnosti k žalobě v tom ohledu mohlo by se mluviti jen tehdy, kdyby šlo o závazek žalovaného, nahraditi žalobkyni ono výživné na dítko, které tato na místě svého manžela poskytovala (§ 1042 obč. zák.), což by ovšem bylo zjistiti. Podala-li tedy žalobkyně jen na domluvu žalovaného žalobu o rozvod za současného jeho čestného slibu, že si ji po provedení rozluky vezme za manželku, a zřekla-li se před rozvodem jen na domluvu žalovaného jak všech útrat tak i všech nároků pro sebe i pro dítě pod dalším jeho slibem, že si ji vezme za manželku a všechno jí nahradí a rozvod jakož i rozluku provedla a žalovaný si ji za manželku nevzal, lze již dle všeobecných zásad o náhradě škody dle §u 1295 obč. zák. shledávati oprávněnost nároku žalobkyně na náhradu škody ať již jako odškodného za ztrátu zaopatření v manželství s Ferdinandem Č-em, ať jako náhradu útrat rozvodu a rozluky, přihlížeje ovšem jak k míře zavinění tak i jeho stupni (zda vina prostá či hrubá). Příčinná souvislost byla by dána, neboť jen jednáním žalovaného žalobkyně ztratila zákonného živitele, zřekla se, žádati na něm jak útraty tak i nárok na výživné pro sebe. Co se týče otázky požadovaného výživného pro dítko, dlužno poukázati na to, co již shora řečeno.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by nehledě ku svým důvodům zrušovacím o odvolání dále jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Slib, daný žalovaným žalobkyni za trvání jejího manželství, že si ji pro případ rozvodu, pokud se týče rozluky, vezme za manželku, právem měl soud prvé stolice za příčící se dobrým mravům, jelikož směřoval proti trvajícímu manželství, jež podle §u 44 obč. zák. jest považovati za instituci mravní a jež podle §u 126 ústavní listiny požívá zvláštní ochrany zákonů — a to jak civilních tak trestních. Také zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., třebaže zrušil a změnil různá ustanovení dříve platného práva manželského, a třebaže přinesl úlevu tím, že připouští rozluku manželství v případech, kde mravní základy manželství z různých důvodů jsou rozvráceny, takže manželství ani jako právní, ani jako mravní instituce v pravdě netrvá, přec chrání manželství připouštěje rozluku jen z důvodů, v §u 13 výčetmo uvedených, a za určitých podmínek, stanovených v §§ 13 a násl. Prohlašuje-li § 879, odstavec druhý čís. 1 obč. zák., že smlouva, kterouž byla slíbena odměna za vyjednávání manželské smlouvy, jest nicotnou, jelikož tím chce zákonodárce zabrániti, by svobodná vůle toho kterého ze snoubencu při souhlasu k manželské smlouvě nebyla omezována, nutno tím spíše míti

za nicotný jakýkoliv zákrok, jenž některého z manželů má pohnouti, by svolil k rozvázání manželství, neboť tím právě stala by se ochrana manželství, zaručená zákony, klamnou. Měl-li tedy žalovaný žalobkyni, jak tato ve sporu tvrdí, k tomu, by dala své manželství rozvésti a po případě rozloučiti, za slibu, že ji pojme za manželku a že vše jí nahradí, by za účelem dosažení souhlasu svého manžela k rozvázání manželství převzala veškeré náklady sporu a zřekla se výživného jak pro sebe, tak pro dítě, pošedší z tohoto manželství, nutno uvažovati, zda tím vzešel žalobkyni po zákonu platný nárok vuči žalovanému, když bylo jí slíbeno plnění za rozvázání zákonem chráněné, mravní instituce, manželství, když tento slib jest v rozporu s dobrými mravy a proto nicotný. Žalobkyně, tvrdíc, že žalovaný nesplnil slibu, domáhá se náhrady škody, jež prý jí vzešla tím, že, věříc slepě žalovanému, podnikla kroky k rozvázání manželského svazku se svým manželem, čímž jednak pozbyla vyhlídky na budoucí zaopatření se žalovaným, jednak ztratila zaopatření, plynoucí jí z posavadního manželství nejen pro svou osobu, ale i pro manželské dítě. Žalovaný vůbec popírá, že slíbil, že žalobkyni pojme za manželku, jakož i že jí všechno nahradí. Bude tedy nyní usuzovati, zda lze žalobkyni za daných okolností přiznati požadovanou náhradu škody, a zkoumati, zda daný slib manželský po právu vůbec trval a zda může žalobkyně z důvodu porušení (nedodržení) tohoto slibu dovozovati nárok na náhradu škody, třebas jí skutečně vzešla. Z jiného právního duvodu žalobkyně nárok na náhradu škody neuplatňuje a proto nelze se jinými, snad možnými, duvody právními zabývati. Jelikož názor odvolacího soudu, že se nárok žalobkyně nezakládá na nicotném slibu, podle shora zmíněných úvah jest právně mylný, musilo býti rekursu žalovaného vyhověno a rozhodnuto, jak se stalo.

Čís. 3854.

Jednoroční lhůta §u 43 konk. ř. k odpůrčí žalobě jest lhůtou práva hmotného. Ustanovení §u 89 org. zák. nelze tu použiti. O tom, zda žaloba odpůrčí byla podána včas, lze rozhodnouti pouze rozsudkem.

(Rozh. ze dne 13. května 1924, R II 149/24.)

Na jmění družstva byl dne 6. února 1923 vyhlášen úpadek. Odpůrčí žalobu správce úpadkové podstaty, zadanou na soudě dne 11. února 1924, soud prvé stolice zamítl usnesením jako opozděnou. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by o žalobě jednal. Důvody: Jednoroční lhůta k podání odpůrčí žaloby ve smyslu §u 43 (2) konk. ř. je ovšem lhutou propadnou, lhůtou zákonnou, ale není lhůtou práva hmotného, neboť § 43 konk. ř. upravuje formální řízení pro uplatňování odpurčího nároku v úpadku. Zda je užiti ustanovení §u 89 org. zák. též na lhůty práva hmotného, když jest zachování nějakého práva podmíněno tím, aby bylo učiněno podání v soudním řízení, jest sporno. Dle doslovu §u 89 org. zák. není podkladu pro to, že dlužno jmenovanými tam lhůtami zákonnými vyrozumívati